

Sluch se mění celý život. Česko rozšiřuje jeho screening u dětí a posiluje kontroly po padesátce

Datum 8.10.2026
Subjekt Ministerstvo zdravotnictví ČR
Region Česká republika
Kategorie Zdravotnictví a nemocnice, Státní instituce, Věda a výzkum

Nová data potvrzují, že screeningem sluchu prošlo v roce 2025 celkem 97,5 % živě narozených dětí. Nový modul vrozených vad sluchu zároveň umožňuje sledovat péči od vyšetření v porodnici až po stanovení diagnózy a zahájení léčby sluchové vady. Screening sluchu pětiletých dětí se od 1. 1. 2027 rozšiřuje na děti předškolní, a to ve věku od 5 do 7 let. Pro osoby nad 50 let mají praktičtí lékaři nové doporučení k vyšetření sluchu v rámci preventivních prohlídek.

Systém včasného zachytu poruch sluchu v České republice pokrývá několik důležitých období života. U novorozenců se zaměřuje na vrozené vady sluchu, u předškolních dětí pomáhá zachytit také poruchy získané v průběhu dětství a u lidí nad 50 let reaguje na rostoucí riziko věkem podmíněné nedoslýchavosti.

„Sluch zásadně ovlivňuje vývoj řeči, vzdělávání, komunikaci i zapojení člověka do běžného života. Proto chceme, aby preventivní péče zachytila sluchovou poruchu co nejdříve, ať se objeví krátce po narození, před nástupem do školy nebo v dospělosti. Nová data a metodická doporučení pomáhají lékařům postupovat jednotně a zajistit lidem včas navazující péči,“ uvedl ministr zdravotnictví Adam Vojtěch.

Screeningem sluchu projde více než 97 procent novorozenců

V roce 2025 se v České republice narodilo 76 703 dětí. Screening sluchu absolvovalo 74 809 z nich, tedy 97,5 %. Jde o dosud nejvyšší zaznamenané pokrytí. Mezi jednotlivými kraji se pohybovalo od 95,6 do 98,5 %, což je prozatím nejmenší zaznamenaný rozptyl hodnot mezi kraji. Pozitivní výsledek screeningu byl zaznamenan u 2 558 novorozenců. Takový výsledek ještě neznamená potvrzenou sluchovou vadu, ale je důvodem k navazujícímu vyšetření.

Národní screeningové centrum ve spolupráci s odbornými společnostmi a pedaudiologickými centry vyvinulo modul vrozených vad sluchu, který je součástí Národního registru reprodukčního zdraví. Ten umožní propojit údaje ze screeningu v porodnici, navazujícího rescreeningu a vyšetření v pedaudiologickém centru. Umožňuje tak hodnotit celý průběh péče až po stanovení definitivní diagnózy a případné zahájení korekce sluchu.

Do modulu zadává údaje všech 13 pedaudiologických center v České republice. K září 2026 obsahoval záznamy o diagnóze 1 020 dětí. Propojení dat pomáhá sledovat včasnost stanovení diagnózy a korekce sluchu, ověřovat návaznost jednotlivých vyšetření a vyhledávat místa, kde je potřeba screeningový proces dále zlepšit.

„Dříve jsme dokázali dobře popsat, kolik novorozenců screening absolvovalo a s jakým výsledkem, ale chyběl nám ucelený pohled na jejich další cestu systémem. Nový modul nám

tedy poprvé nabízí opravdu komplexní pohled na systém screeningu sluchu. Můžeme proto hodnotit nejen pokrytí screeningem, ale také návaznost vyšetření, včasnost diagnózy, tíži sluchové vady a zahájení odpovídající péče,“ uvedl Karel Hejduk, vedoucí Národního screeningového centra.

„Díky modulu vrozených vad sluchu nyní můžeme sledovat např. historii dětí s kochleárním implantátem a jejich výsledky při screeningu v porodnici, na rescreeningu i v pedaudiologickém centru. To nám umožňuje lépe posoudit fungování celého systému screeningu, senzitivitu jednotlivých vyšetřovacích metod a zároveň identifikovat místa, kde screening neprobíhá optimálně a pracovat na jeho zlepšení,“ dodává Daniela Dokoupilová, koordinátorka programů screeningu sluchu pro novorozence a děti.

Screening se rozšiřuje na děti ve věku od 5 do 7 let

Screening sluchu u pětiletých dětí je součástí preventivní péče od roku 2019. Jeho cílem je zachytit získanou poruchu sluchu ještě před zahájením povinné školní docházky a zajistit následnou péči dříve, než potíže ovlivní rozvoj řeči, komunikačních schopností nebo školních dovedností. Vyšetření provádí ORL lékař nebo foniatr pomocí tónové audiometrie.

U dětí, které v roce 2025 dovršily šest let, byl screeningový výkon evidován u 29 764 dětí, což odpovídá pokrytí 26,1 %. Pokud se započítá také tónová audiometrie, která je někdy nesprávně vykazována místo screeningového výkonu, dosahovalo pokrytí 40,1 % v České republice.

Nově připravovaný metodický pokyn rozšiřuje dosavadní screening pětiletých dětí na předškolní děti ve věku od 5 do 7 let. Současně sjednocuje postup vyšetření a jeho návaznost na další odbornou péči.

Nové doporučení pro vyšetření sluchu po padesátce

Riziko zhoršování sluchu se zvyšuje také s věkem. Určitou formou sluchového postižení trpí podle epidemiologických dat více než dvě třetiny lidí starších 60 let. Změny obvykle přicházejí pozvolna a člověk si jich nemusí dlouho všimnout. Začne například zesilovat televizi, hůře rozumí rozhovoru ve větší společnosti nebo se postupně vyhýbá situacím, ve kterých má s porozuměním potíže.

Česká společnost otorinolaryngologie a chirurgie hlavy a krku ČLS JEP ve spolupráci s Národním screeningovým centrem proto v pilotním projektu ověřila několik metod využitelných v ordinacích praktických lékařů. Na základě výsledků vzniklo nové metodické doporučení pro vyšetřování sluchu u osob nad 50 let v rámci pravidelných preventivních prohlídek.

Praktický lékař nebo vyškolený zdravotnický pracovník může využít standardizovaný dotazník zaměřený na projevy nedoslýchavosti, test rozpoznávání šepotu, jejich kombinaci nebo screeningovou tónovou audiometrii. Součástí vyšetření je také vyšetření zevního zvukovodu a ušního bubínku, protože zhoršení sluchu může způsobit například zvukovod ucpaný ušním mazem, zánět nebo jiný zdravotní problém. Při podezření na nedoslýchavost následuje odborné vyšetření v ORL nebo foniatrické ambulanci.

„Jednotlivé věkové skupiny vyžadují odlišný diagnostický přístup. U novorozenců je cílem zachytit především vrozené percepční poruchy sluchu (postižení vnitřního ucha), protože včasná rehabilitace sluchové vady sluchadlem nebo kochleárním implantátem může zásadně ovlivnit vývoj řeči. U předškolních dětí vyhledáváme také později vzniklé nebo progresivní vady, které mohou zhoršovat porozumění řeči a připravenost na školní docházku. U osob nad 50 let se nejčastěji setkáváme s věkem podmíněnou percepční nedoslýchavostí, která se zpravidla rozvíjí pozvolna a zpočátku se projevuje zejména horším

porozuměním řeči v hlučném prostředí. Smyslem screeningu je zachytit poruchu dříve, než začne člověka výrazně omezovat v komunikaci a běžném životě,“ vysvětlil profesor Viktor Chrobok.

Informace pro rodiče a dospělé

Pokud má novorozenec pozitivní výsledek screeningu sluchu, rodiče dostanou informaci o dalším vyšetření. U předškolních dětí je vhodné ověřit, zda screening sluchu absolvovaly, zejména pokud hůře reagují na oslovení, zesilují televizi, nerozumějí řeči v hluku nebo mají potíže s výslovností. Lidé ve věku 50 let a více se mohou na kontrolu sluchu zeptat svého praktického lékaře při pravidelné preventivní prohlídce. Při zhoršeném porozumění řeči nebo dalších známkách nedoslýchavosti není vhodné čekat na další pravidelnou prohlídku a včas navštívit lékaře.

<https://mzd.gov.cz/tiskove-centrum-mz/sluch-se-meni-cely-zivot-cesko-rozsiruje-jeho-screening-u-deti-a-posiluje-kontroly-po-padesatce>